

Innehåll

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	2
2 Översikt av strategisammanhanget	3
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	3
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	6
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	7
3. Resultatredovisning	8
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	8
3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck	10
3.1.2 Mål 1.1: Ökat demokratiskt inflytande och möjlighet till ansvarsutkrävande för medborgare på lokal nivå	10
3.1.3 Mål 1.2 Ökat lokalt självbestämmande	10
3.1.4 Mål 1.4 Stärkt ansvarsutkrävande och stärkt respekt för rättstatens principer inom ramen för Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia (ECCC)	13
3.1.5 Mål 1.5 Ökat antal medborgare, särskilt unga, engagerar sig aktivt mot korruption	13
3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt, med fokus på god utbildning och ökad sysselsättning	14
3.2.1 Mål 2.1 Ökat antal flickor och pojkar i det formella skolsystemet har slutfört utbildningen med grundläggande kunskaper och färdigheter	14
3.2.2 Mål 2.2 Ökat antal unga människor har användbara kunskaper och färdigheter för arbetslivet	15
3.2.3 Mål 2.3 Förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter och bättre former för konfliktlösning på arbetsmarknaden	16
3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer	17
3.3.1 Mål 3.1 Ökad motståndskraft mot klimatförändringar på lokal nivå samt förstärka nationella system, höja kapaciteten för Kambodjas klimatrespons, bidra till ett klimatrezilient, jämlikt, grönnare, uthålligt och kunskapsbaserat samhälle	17
3.3.2 Mål 3.2 Ökad samverkan mellan medborgare och lokala förvaltningar för ett hållbart nyttjande av naturresurser	19
4. Implikationer för innevarande strategiperiod	19

5. Bilaga 1 Programme for Accountability and Transparency (PAT)	21
3.2.2 EU-delegering: Ökad effektivitet och öppenhet i det statliga finansiella styrsystemet samt förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande från allmänhetens, de folkvaldas och statsförvaltningens sida	21

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålen har stagnerat sedan den politiska förändringen inleddes under hösten 2017 där framförallt upplösningen av det huvudsakliga oppositionspartiet innebar ett nytt och försämrat politiskt läge. Utvecklingen under 2019 har inneburit ett fortsatt minskat utrymme för civilsamhället och minskad yttrandefrihet, jämfört med situationen före hösten 2017.

Europeiska kommissionen fattade den 12 februari 2020 beslut att delvis dra tillbaka handelspreferenserna enligt Everything but Arms (EBA) motsvarande en femtedel av Kambodjas export till EU eller EUR 1 miljard. Inom områden som landrättigheter och arbetsmarknad är EU kommissionens bedömning att regeringen vidtagit vissa åtgärder som svarar mot de frågor som rests under perioden för utvärderingen av EBA. Däremot kvarstår återupprättandet av det demokratiska utrymme och stärkt respekt för civila och politiska rättigheter. Kommissionens beslut träder i kraft i augusti 2020, om inte Kambodja vidtar ytterligare åtgärder.

Sveriges Resultatstrategi för Kambodja 2014-2019 förlängdes i slutet av 2019 med ett år. Regeringsbeslutet om anvisningar för framtagandet av en ny strategi fattades i maj 2019. Sida överlämnade till regeringen ett underlag till strategi i september 2019. Ett beslut om strategi för utvecklingssamarbetet med Kambodja för perioden 2020 – 2024 väntas fattas under 2020. Ambassaden har bidragit med en uppdaterad studie av kritiska utvecklingsfrågor inom miljö och klimat, en studie av konfliktrisker i samhället, översyn av mänskliga rättigheter och arbetsmarknaden samt en multidimensionell fattigdomsanalys (sk Multidimensional Poverty Assessment). Sida bedömer att insatsportföljen är fortsatt relevant. Ett flertal givare har genomgått eller är mitt i strategiprocesser.

Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

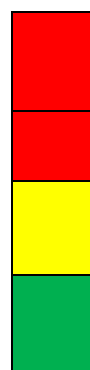
Ökat demokratiskt inflytande och möjlighet till ansvarsutkrävande för medborgare på lokal nivå

Ökat lokalt självbestämmande

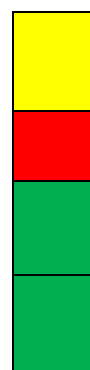
Ökad kunskap om de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och rättsstatens principer bland medborgarna och inom den offentliga sektorn

Stärkt ansvarsutkrävande och stärkt respekt för rättsstatens principer inom ramen för Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Mål¹

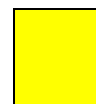
Portfölj²

1 Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

2 Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

Ökat antal medborgare, särskilt unga, engagerar sig aktivt mot korruption

Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt, med fokus på god utbildning och ökad sysselsättning

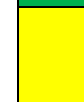
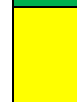
Ökat antal flickor och pojkar i det formella skolsystemet har slutfört utbildningen med grundläggande kunskaper och färdigheter

Ökat antal unga människor har användbara kunskaper och färdigheter för arbetslivet

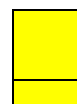

Förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter och bättre former för konfliktlösning på arbetsmarknaden

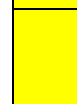

Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

Ökad motståndskraft mot klimatförändringar på lokal nivå

Ökad samverkan mellan medborgare och lokala förvaltningar för ett hållbart nyttjande av naturresurser

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
1 200 MSEK ³

Utbetalat belopp hittills:
1 300 MSEK

Antal insatser 2019:
43

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Politiskt fanns fram till sommaren 2017 en viss utveckling mot ökad öppenhet och förbättrad samhällsstyrning. I samband med att regeringspartiet *Cambodian People's Party* (CPP) såg sin maktposition hotad av oppositionspartiet *Cambodia National Rescue Party* (CNRP) inför det parlamentsvalet i juli 2018 vidtogs flera åtgärder som inneburit allvarliga bakslag för den demokratiska utvecklingen i landet samtidigt som de auktoritära tendenserna blivit tydligare. Särskilt märkbart har varit frihetsberövandet av CNRP-ledaren Kem Sokha, upplösningen av CNRP och ett ökat tryck mot de delar av det civila samhället som arbetar med demokrati och mänskliga rättigheter samt oberoende media. Parlamentsvalet genomfördes i juli 2018 och regeringspartiet CPP erhöll drygt 76 procent av rösterna. Samtliga 125 mandat i nationalförsamlingen tilldelades CPP. Under 2019 tog regeringen initiativ till att skapa plattformar för dialog med det civila samhället. Flera olika konsultationsmöten mellan regeringen och civila samhället organiserades under 2019. Den del av civilsamhället som arbetar inom mänskliga rättigheter uppger att de saknar en genuin vilja hos regeringen att inkludera civilsamhällets ståndpunkter och det finns en utpräglad uppgivenhet kring

3. I P6-rapporten anges endast perioden 2014-2019 med det totala strategibeloppet 1 200 MSEK. Strategin är förlängd till 2020 och det totala strategibeloppet för perioden 2014-2020 är därmed 1 400 MSEK.

dialogprocessen med regeringen. Lagen som reglerar civilsamhället (LANGO) har liksom under 2018 inte helt tillämpats enligt lagens lydelse. Detta bidrar till osäkerhet och oförutsägbarhet för organisationer som arbetar med rättighetsfrågor samt bland journalister och MR-försvare generellt. Den 10 november hävde domstolen de flesta restriktionerna i Kem Sokhas husarrest men kvar finns förbud mot politisk aktivitet samt att resa utomlands. I december fattades beslut om åtal mot Kem Sokha för förräderi. Rättegången inleddes i januari 2020. Under slutet av 2018 meddelade Hun Sen att den tidigare gällande regeln om förhandsmeddelande för civilsamhället att informera lokala myndigheter om planerade aktiviteter skulle lyftas. Delar av civilsamhället, särskilt de som är aktiva kring rättighetsfrågor, vittnar dock om att denna regeln fortfarande tillämpats i runt om i landet. Regeringen har under 2019 fortsatt diskussionen med civilsamhället kring förändringar i LANGO. Civilsamhället främsta kritik är föreslagna skrivningar om bland annat obligatorisk registrering samt krav på neutralitet för att bli godkänd som organisation.

Oberoende journalister som rapporterar om politiskt känsliga frågor eller som eventuellt kan påverka bilden av Kambodja negativt löper högre risk än andra för påtryckningar, åtal, trakasserier och diskriminering av myndigheterna. Många journalister och MR-organisationer samt även andra samhällsaktörer vittnar om att de utövar själv censur för att kunna fortsätta vara verksamma och behålla sitt arbete. Kambodja tilldelades, för 2019, plats nummer 143 av 180 på en global listan över pressfrihet (2018, 142e plats)⁴. De rättegångar som ambassaden har bevittnat påvisar långa handläggningsprocesser och politiserade åtal. Ambassaden noterar fortsatt utsattheten för kvinnliga och manliga MR-försvare som arbetar speciellt med civila och medborgerliga rättigheter samt för journalister, för politiker som var engagerade i det upplösta oppositionspartiet CNRP och för aktivister i landrättsfrågor. Det är ambassadens uppfattning att dessa rättighetsbärare påverkas av rådande situation oavsett om det är kvinnor eller män, men hur de påverkas i sitt arbete kan skilja sig åt mellan könen.

EU beslutade 2019 att bedöma om förhållandena i Kambodja borde ändra Kambodjas fördelaktiga villkor för export till EU enligt Everything but Arms (EBA). Granskningen fokuserade på efterlevnaden av civila och politiska rättigheter samt rättigheter på arbetsmarknaden. Europeiska kommissionen fattade beslut den 12 februari 2020 om att dra tillbaka handelspreferenserna för vissa produkter som importeras från Kambodja. Beslutet ska träda i kraft i augusti 2020.

Den kambodjanska regeringen är fortsatt villig till samtal och dialog, inte minst vad gäller exempelvis miljö-, klimat-, investerings- och arbetsmarknadsfrågor, men också inom området mänskliga rättigheter, där dialogen med FN:s högkommissariat för de mänskliga rättigheterna och FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter fortsätter. Kambodja granskades inom ramen för FN:s uppföljningssystem Universal Periodic Review (UPR) i början av 2019. Kambodja accepterade 173 av 198 rekommendationer. Hösten 2019 hölls en bilateral dialog om mänskliga rättigheter i Stockholm. Dialogen blev ett tillfälle för att diskutera relevanta rättighetsfrågor samt lyfta Sveriges oro för det minskade demokratiska utrymmet i Kambodja och situationen kring de civila och politiska rättigheterna. Ambassadens bedömning är att en eventuell allmän positiv utveckling kommer att ta tid och där också Kambodjas relation till regionala och globala aktörer som ASEAN, Kina, EU och USA spelar in.

4. <https://rsf.org/en/cambodia>

De kambodjanska målen om hållbar utveckling (CSDG) har tagits fram i en inkluderande process. Under 2019 presenterade Kambodja en lägesrapport kring genomförandet i den sk Voluntary National Review (VNR) processen. Kambodjas regering har antagit den fjärde fasen av utvecklingsstrategin (the Rectangular Strategy) vars genomförande konkretiseras i National Strategic Development Plan (NSDP). Strategin vilar på fyra fokusområden: mänskligt kapital, ekonomisk diversifiering, privatsektorutveckling och arbetsmarknad samt inkluderande och hållbar utveckling. Den ekonomiska tillväxten är fortsatt hög och har årligen legat runt 7% under det senaste decenniet. Den externa skuldsättningen bedöms som uthållig av IMF. Den inhemska resursmobiliseringen fortsätter att öka. Skatteintäkternas ökningstakt har överträffat förväntningarna. Detta har möjliggjort för regeringen att höja lönerna för statsanställda, vilka länge varit eftersatta.

Kambodjas regering visade 2019 på ökad förståelse kring riskerna med klimatförändring och miljöförstöring. Finans- och miljöministerierna har gemensamt lanserat en ekonomisk modell för beräkning av klimatförändringarnas effekt på den ekonomiska utvecklingen, och har identifierat klimatförändringarna som en av fem externa risker att ta i beaktande vid beredningen av 2020 års budget. Finansiering av klimatsäkrad infrastruktur finns bland regeringens sex prioriteringar för regeringens lånepolitik. Ackrediteringen av Kambodjas första organisation till Gröna Klimatfonden skedde i november genom stödet till Cambodia Climate Change Alliance (CCCA). Kambodja är mycket utsatt för konsekvenser, främst höjd havsnivå, av klimatförändringar. Nya data visar tydligt att låglänta områden längs Mekongfloden mot Vietnam samt kring sjön Tonlé Sap kan komma att ligga under översvämningsnivån redan inom de kommande tio åren om världens utsläpp av växthusgaser inte minskar.⁵ Samtidigt utgör uppdämningen av Mekongfloden ett hot mot både proteinintag för befolkningen, där kvinnor och barn är särskilt utsatta, och biologisk mångfald då floden numera transporterar mycket mindre slam. De akvatiska resurserna står för 61% av befolkningens proteinintag.

Energikrisen under första och andra kvartalen 2019 innebar att regeringen påskyndade godkännande av solenergiprojekt. 420 MW är antingen redan i bruk eller godkänt för investering. Siffran motsvarar 15% av Kambodjas behov. Samtidigt har Kambodja överenskommit om att köpa el från två kolkraftverk som ska byggas i Laos för att säkra elproduktionen. I februari 2020 beslutade regeringen om tillstånd om att bygga två nya kolkraftverk i Kambodja.

Den tredje National Action Plan to Prevent Violence against Women 2019-2023 (NAPVAW III) färdigställdes och har sänts till regeringen för godkännande. De strategiska prioriteringarna är att våld speciellt riktat mot kvinnor och flickor ska gå ner genom utökat förebyggande arbete, förbättrad respons, ökad tillgång till god service samt multisektoriell samordnad respons. Den kambodjanska regeringens åtagande för jämställdhet och kvinnors emanciperings reflekteras i en ny politisk plattform kallad Rectangular Strategy for Growth, Employment, Equity and Efficiency phase IV 2019-2023. I den anges sambanden mellan jämställdhet, kvinnors roll, fattigdomsminskning och landets socioekonomiska utveckling. Dessutom poängterar den behovet att ytterligare förbättra kvinnors status då dessa anses utgöra samhällets och ekonomins ryggrad.

Regeringen har erkänt de samlade kommentarerna från 74e CEDAW sessionen och ser dessa som en möjlighet att söka stöd från kommittén och andra aktörer, inklusive utvecklingspartner och civilsamhället. CEDAW lyfter fram tre betydande farhågor som kan hindra regeringen att uppfylla sina åtaganden rörande jämställdhet. Farhågorna är främst otillräckliga resurser och finansiering för att

5. Coastal.climatecentral.org

arbete med jämställdhet, diskriminering mot kvinnor och flickor samt exkluderingen av civilsamhället och då specifikt kvinnorättsorganisationer i framtagandet av genderpolicyn. En ny femårsplan, Neary Ratanak V, finns i utkastform. Samråd har öppnat upp för det civila samhällets deltagande. Gender och klimatförändring finns medtaget bland de sex strategiska områdena.

Kinas roll i regionen samt i Kambodja fortsätter att stärkas. Kina är den störste biståndsgivaren och långgivaren. Kinesiska företag står för de flesta direktinvesteringarna. Turismen från Kina är omfattande och växer årligen. Den kambodjanska regeringen stärker banden med Kina, vilket skapar en oro bland andra ASEAN medlemsstater och andra stormakter. Bedömare pekar på risker kring byggnation av djuphamn och en eventuell etablering av kinesiska militärbaser längs kusten.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Det totala utvecklingssamarbetet med Kambodja omfattade ca USD 1,6 miljarder under 2019.⁶ De största aktörerna var Kina, Asiatiska utvecklingsbanken (ADB), Frankrike, Japan och Korea. Kina, Frankrike, Japan, Korea, USA och Australien utgjorde under 2019 de största bilaterala aktörerna i landet. Därefter kommer Tyskland, Sverige och Schweiz. Om man ser till gåvobiståndet utgör den europeiska andelen 20% av helheten och 27% av det bilaterala stödet. Detta betyder att gåvobiståndet fortsatt har ett genomslag för kompetensförstärkning i den offentliga sektorn.

Den gemensamma europeiska strategin för utvecklingssamarbetet i Kambodja lanserades i november 2014. Den bredare givarsamordningen leds gemensamt av FN och EU. Det finns formella givarsamordningsgrupper inom alla sektorer med betydande utvecklingssamarbete. Den gemensamma strategin skulle ha gått ut 2018, men har blivit förlängd till och med 2020. En strategiprocess har inletts med ambitionen att nå i mål under hösten 2020. Tidsperioden för den kommande strategin är tentativt 2021-2025. EUDEL har ett program för perioden 2014-2020. Ett strategiarbete för programmering av EU:s portfölj väntas inledas under 2020 med en möjlig genomförandeperiod 2021-

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör: 25%	Strategins andel av det totala biståndet utgör 1,5%.
Givargemensam samarbetsstrategi finns ej utöver den gemensamma europeiska strategin och FN:s UNDAF 2016-2020. Biståndssamordningen i Kambodja vägleds av principerna i regeringens "Development Cooperation and Partnership Strategy" 2019-2023.	Den gemensamma EU-strategin gäller 2014-2019 och har undertecknats av tio länder samt EU-delegationen. En ny är under framtagande. Status på EU-gemensamprogrammering: Den tredje resultatrapporteringen för den gemensamma strategin sker under 2020, baserat på resultaten för 2018/19.
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: Kina, Asiatiska utvecklingsbanken (ABD), Frankrike, Japan och Korea.	Sverige är den 12:e största givaren. Av EU MS är Sverige den 3:e största givaren.
EU-delegerat samarbete: SEK 66 500 000 är mottagna från EU-kommissionen under perioden 2016-2019 inom stödområdet 1: "Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck". Ny fas beslutades i december 2019 gällande 2020-2022.	

2027. FN har fattat beslut om en ny UN Development Assistance Framework (UNDAF). Strategin är

⁶ Siffror från den kambodjanska Official Development Assistance (ODA) februari 2020. Preliminärt utfall för 2019.

strukturerad utifrån Agenda 2030 och Sustainable Development Goals (SDG) med utgångspunkten att dessa kommer att behöva genomföras och finansieras i ett brett partnerskap och inte endast genom bistånd. En viss nydaning (urban utveckling och unga är nu del av målbilden) har gjorts i jämförelse med pågående strategi. Världsbanken har fattat beslut om en Country Partnership Framework 2019-2023, vilket innebär en återetablering av Världsbanken i Kambodja efter en längre period utan långivning. Asiatiska utvecklingsbankens nya strategi täcker perioden 2019 – 2023.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Cambodia	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	7 461	0
	104 Asien (7 1:1.6)	193 802 ⁷	110 845
	113 Kapacitetsutveckling och Agenda 2030 (7 1:1.28)	2 586	4 586
	114 Forskningssamarbete (7 1:1.32)	11 109	68 095
	Total	214 959	183 526

Flera svenska enskilda organisationer har samarbete med kambodjanska civilsamhällsorganisationer. De svenska organisationer som har bilateralt stöd har kontor i Phnom Penh och övriga besöker Kambodja och ambassaden regelbundet. De största mottagarna av stöd från Sida är Diakonia, Forum Syd, Plan International Sverige och RFSU. Portföljen rymmer ett myndighetssamarbete för genomförande av EU delegeringen samt inom utbildningsstödet, där de svenska myndigheterna Arbetsförmedlingen, Skatteverket och SCB är aktiva parter. Synergier finns mellan den bilaterala strategin för Kambodja och Strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet 2015-2021 där avtal om ett svenskt forskningssamarbete med Kambodja ingicks i februari 2019. Kopplingarna är starka mellan ett sådant stöd och det breda svenska engagemanget primärt i utbildningsfrågor i Kambodja. Synergierna mellan den bilaterala strategin för Kambodja och Strategi för Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien 2016-2021 är tydliga inom mänskliga rättigheter, arbetsrätt samt miljö och klimat. Ett flertal regionala organisationer har verksamhet i Kambodja. I ett par fall stödjer det regionala programmet för Asien och Oceanien aktörer som också får bilateralt stöd. I dessa fall kompletterar stöden varandra. Även globala strategier har stöd som bidrar till aktiviteter i Kambodja, men i dessa fall är ofta de direkta synergieffekterna färre. Det genomförs ett antal ITP-program i Kambodja, som bland annat ”Media

⁷ Felaktigt utfall i rapporten. Utfallet ska vara KSEK 199 594.

Regulation in a Democratic Framework”, “Productive Employment and Decent Work for Sustainable Development - In Line with Agenda 2030” och “Gender Statistics”.

3. Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Table 1. Financial Overview 2019 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Cambodia 2014-2018	Total		199 594
	Strengthened democracy and gender equality, greater respect for human rights and freedom from oppression (sub-objective 1)	Increased democratic influence and opportunities for citizens at local level to demand accountability	16 821
		Increased knowledge about human rights, equality and the rule of law among citizens and in the public sector	45 770
		Strengthened accountability and greater respect for the rule of law within the framework of the Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia (ECCC)	10 000
		Increased number of citizens, especially youth, actively engages in ant-corruption	3 582
		Total	76 173
	Better opportunities for people living in poverty to contribute to and benefit from economic growth (sub-objective 2), the focus on good education and increased employment	Increased numbers of girls and boys in the formal school system have completed their education with basic knowledge and skills	56 103
		Increased numbers of young people have useful knowledge and skills for the world of work	23 979
		Improved social dialogue and better forms for conflict resolution in the labour market	2 500
		Total	82 582
	A better environment, limited climate impact and greater resilience to environmental impact,	Increased resilience to climate change at local level	15 091
		Increased collaboration between citizens and local governments on	25 748

	climate change and natural disasters (sub-objective 3)	sustainable use of natural resources	
		Total	40 839

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

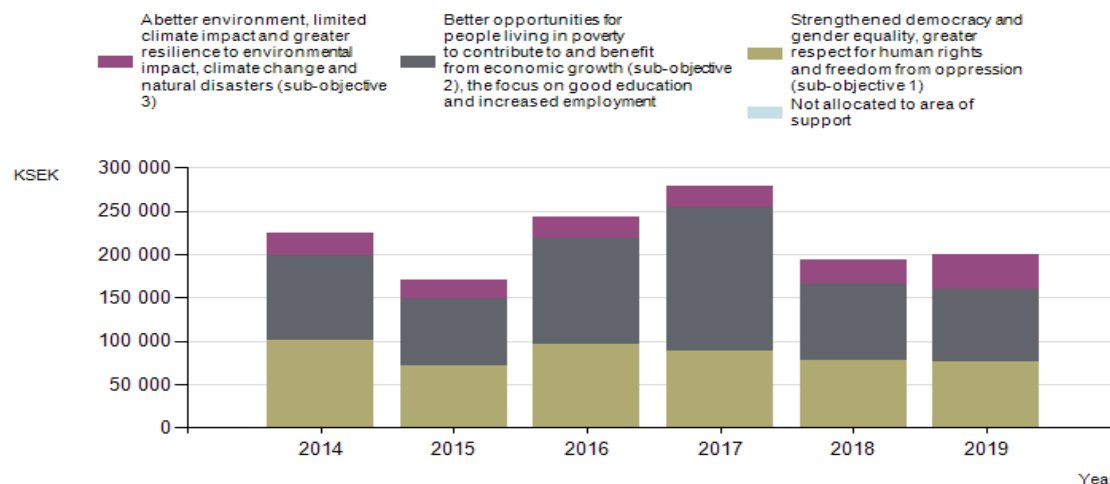
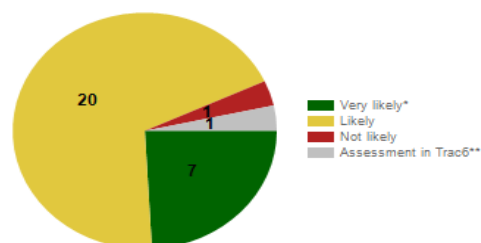
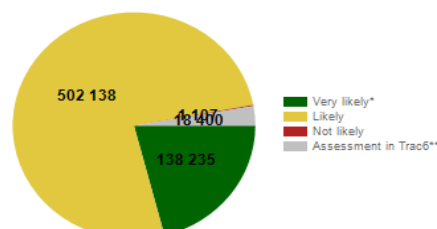

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

För att bidra till förändring och resultat i Kambodja har Sida sedan lång tid valt ett angreppssätt där stöd till de institutioner och strukturer som krävs för en fungerande demokrati kombineras med insatser som direkt stärker medborgarnas kunskap, förmåga och möjlighet att påverka och delta i samhällslivet, hålla maktavarna ansvariga och utkräva sina rättigheter. Ansatsen för det svenska samarbetet har sedan flertalet år varit att arbeta med de institutioner där fortsatta reformer bedöms som framkomliga samt med de aktörer som kan bidra till ett starkare, livskraftigare och mer aktivt civilt samhälle, vilket i sin tur kan stödja människor att formulera och framföra sina krav till myndigheter och de folkvalda. Sammantaget visar den resultatuppföljning som gjorts för 2019 att insatserna över lag levererar enligt plan och mot uppsatta resultat. Synergierna mellan och inom de olika stödområdena är starka.

De övergripande riskerna för genomförandet av den kvarvarande strategiperioden är liksom tidigare kopplade till politiska risker, bristande kapacitet och finansiella risker/korruption. Dessa risker

hanteras genom dialog, noggrann uppföljning och analys av avtalsenlig rapportering och revision. En hög grad av flexibilitet och ett nära samråd mellan myndighet och departement förutses som en viktig del av hanteringen av eventuella politiska bakslag. Också samordning inom EU om reaktioner på förändringar i Kambodja är viktigt.

Landallokeringen för 2019 om MSEK 200 utnyttjades till fullo. Sammantaget har under strategiperioden 2014-2019 betalats ut MSEK 1 300. Strategigenomförandet har under perioden 2014 – 2019 fortsatt att ha en volymsmässig betoning på utbildning, decentralisering (fram till 2017) samt stöd till demokrati och mänskliga rättigheter. Stödet till miljö och klimat har byggts upp gradvis och resultaten har under strategiperioden varit varierande. Miljö och klimat erhåller relativt mindre volymer, vilket bland annat beror på att miljö och klimat är det senast tillkomna målområdet och att det har tagit tid att bygga en portfölj inom sektorn.

3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

3.1.2 Mål 1.1: Ökat demokratiskt inflytande och möjlighet till ansvarsutkrävande för medborgare på lokal nivå

Strategimål

Givet det oförändrade demokratiska läget i Kambodja efter valet 2018 finns det få möjligheter till politisk konkurrens, demokratiskt inflytande och ansvarsutkrävande för individer på lokal nivå. Beslutet att upplösa det största oppositionspartiet, CNRP, gör att utgångspunkten för demokratiskt inflytande sjunkit kraftigt och eventuella förbättringar är oförutsägbara. Organisationer som arbetar på lokal nivå för mänskliga rättigheter med fokus på civila och politiska rättigheter samt landrättigheter har fortsatt svårt att utkräva ansvar samt upplever sig kontrollerade av lokala myndigheter⁸. En konsultstudie som genomfördes av Tyskland och Schweiz lyfter fram erfarenheter kring utbyte mellan civilsamhälle och lokalförvaltning.⁹ Studien baseras på samtal med beslutsfattare på lokal nivå (upp till provinsguvernörer), representanter för inhemska enskilda organisationer samt lokalsamhällen.

Portfölj

Under hösten 2017 ändrades instruktionen vad gäller genomförandet av strategin för utvecklingssamarbete. Huvudfrågan var ett avslutande av stödet till decentraliseringsreformen. Stöd hade utgått till en utländsk enskild organisation, PACT, som bedrev verksamhet för att främja relationen mellan lokalsamhällen och de offentliga lokala strukturerna. Då stödet till decentraliseringsreformen avslutades har även det kompletterande stödet till civilsamhället inom detta område avslutats.

3.1.3 Mål 1.2 Ökat lokalt självbestämmande

Strategimål

8. Kontrollen består av bl.a. att lokal polis är närvarande under workshops och utbildningar, ställer frågor om deltagare och ämnen som skall diskuteras, civilpolis har besökt organisationers kontor eller bara befunnit sig utanför kontoren för att göra organisationerna medvetna om att de är under uppsyn.

9. Embassy of Germany and Swiss Agency for Development Cooperation in Cambodia, "Report on Sector Analysis Study of Subnational Governance in Cambodia", March 2018, General Conclusion, page 13.

Förutsättningarna att uppnå målet kring ökat lokalt självbestämmande genom demokratiskt valda politiska församlingar begränsades betydligt i och med upplösandet av oppositionspartiet och omfördelningen av lokalt valda ämbeten. Som rapporterades i strategirapporten för 2018 valde Sida att avsluta stödet till decentraliseringsreformen via inrikesministeriet som en konsekvens av detta.

Under 2019 har regeringen fortsatt planeringen för att delegera funktioner som tillhör fackministerier till de lokala nivåerna samt att inleda en resursöverföring från central till lokal nivå. Dessa frågor är komplexa och det finns olika synsätt i förvaltningen om hur långtgående en decentralisering bör vara. Inom områden som skog och fiske finns ett visst stöd för en långtgående decentralisering. Däremot inom utbildning driver ansvarig minister snarast en linje om centralisering. Vid CPP:s partikongress i slutet av december 2018 utfäste premiärministern att berörda fackministerier ska ha tagit adekvata steg för att decentralisera sin verksamhet senast 2020. Finansministeriet har i statsbudgeten för 2020 beslutat att avsätta medel till de lokala nivåerna. Detta visar på att reformen gått in i en ny fas med tydligt ägande av regeringen. En förutsättning för genomförandet av delegering av resurser och att fördjupa ansvarutkrävande på lokala nivåer är att de tillställs finansiella resurser. Från ett utvecklingsperspektiv är decentraliseringsreformen av stor betydelse. Flertalet enskilda organisationer som är verksamma inom bland annat jordbruksutveckling, vattenfrågor, skog och fiske argumenterar för vikten av att fortsätta stärka de lokala nivåerna och menar att det är i nexuset lokal förvaltning och bysamfälligheter som frågan om ansvarsutkrävande lever vidare.

Portfölj

Sverige stödde under lång tid decentraliseringsreformen. Då det svenska stödet avslutats redovisas inte resultat under detta mål. Sidas beslut att avsluta stödet till decentraliseringsreformen innebär att medel omprogrammerades till andra ändamål. Inom ramen för målet om ökat lokalt självbestämmande avsattes medel till stöd för ett arbete om att facilitera det nationella ramverket för socialskydd. Programmet inleddes 2019 och kanaliseras via UNICEF. Det inbegriper ett stärkande av kapaciteten hos sekretariatet för National Social Protection Council (NSPC) för att bedöma kvaliteten på existerande socialskyddsprogram. Syftet är att kunna rulla ut ett nationellt program för överföring av medel till fattiga gravida kvinnor och barn upp till två års ålder. För att möjliggöra detta organiserades utbildning i teknisk kompetens till socialministeriet. Under 2019 användes hälsoministeriets upparbetade kanaler för medelsöverföringen. Ett Management Information System (MIS) för medelsöverföring påbörjades i samarbete med Save the Children. För att stimulera och öka medelsanvändningen på social service ordnades en praktisk utbildning för inrikesministeriet och finansministeriet med syfte att inkludera sociala utvecklingsprojekt i 2020 års budget.¹⁰

Mål 1.3 Ökad kunskap om de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och rättsstatens principer bland medborgarna och inom den offentliga sektorn

Strategimål

Se kapitel 2.1 ”förändringar under strategiperioden” kring utvecklingen inom området för demokrati och mänskliga rättigheter. Civila och politiska rättigheter har fortsatt att vara eftersatta under 2019 främst i relation till upplösningen av CNRP samt åtalet mot partiledaren Kem Sokha. Hösten 2019

10. UNICEF Policy and Public Finance for Children Programme – brief mid-year update. Email från UNICEF 20190908

dominerades av exilpolitikern Sam Rainsys utfästelser att återvända till Kambodja den 9 november. Den politiska retoriken mellan Sam Rainsy och Hun Sen utmärktes av konflikt drivande inslag, och kontrollen av rättighetsorganisationer runt om i landet ökade. Under perioden fram till den 9 november 2019 genomfördes ett flertal frihetsberövanden av och åtal mot personer som visat stöd till det tidigare oppositionspartiet. Under november uppmärksammades att utrikesministeriet hade annullerat ett 50-tal pass tillhörande CNRP-medlemmar som befann sig inom och utanför Kambodja. I slutet av 2019 rapporterades om att ytterligare drygt 500 pass annullerats vilket MR-organisationer och FN:s MR-kontor ser som ett ytterligare tecken på det minskade politiska utrymmet.

Portfölj

Sida stödjer en bred krets av aktörer för att uppnå strategimålet. De insatser som under strategiperioden bidragit till resultat inom detta stödområde inkluderar såväl enskilda organisationer som universitet, oberoende forskningsorgan och statliga myndigheter via stöd till FN organisationer.

Några konkreta resultat från Raoul Wallenbergs Institutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt (RWI) är att 15 studenter på masternivå tog examen i mänskliga rättigheter vid Pannasastra University of Cambodia i slutet av 2018¹¹. Under 2019 har ytterligare tio kvinnliga studenter från ekonomiskt missgynnad bakgrund och som studerar juridik med inriktning mot mänskliga rättigheter vid Royal University of Law and Economics fått stöd av RWI¹². Därtill har 55 (varav tolv kvinnor) domare- och åklagarstudenter vid Royal Academy of Judicial Professions utbildats i minimistandardregler för behandling av fångar och alternativa domar i förberedelse för deras besök till kambodjanska fängelser¹³.

Diakonia visar i rapportering som inkommit under 2019 på flera positiva resultat trots det krympande demokratiska utrymmet. Diakonias program har i samarbete med tolv nationella civilsamhällsorganisationer bidragit till att rättighetsbärare (MR-försvare, lokala aktivister i relation till landfrågor – speciellt fokus på kvinnor och unga kvinnor och män) getts en fördjupad förståelse för demokrati och vad demokrati är i praktiken genom organisationernas arbete med utbildning i mänskliga rättigheter, organisationernas kapacitetsutveckling samt i dialog mellan olika nyckelaktörer i samhället¹⁴. Rättighetsbärare och ansvarstagare har dessutom stärkt sin förståelse för jämställdhetsfrågor och på vilket sätt kvinnor utsätts för diskriminering. Genderutbildningar genomförda av en av Diakonias partnerorganisationer, Banteay Srei, bidrog till att över hälften av 100 kvinnliga kommunalråd stärkte sina ledarskapsfärdigheter vilket bidrog till samordning inför Women Leadership Forum¹⁵. Diakonia rapporterar att programmet generellt har bidragit till stärkt förståelse om mänskliga rättigheter bland programmets målgrupper. Diakonia rapporterar att partner, till följd av de politiska bakslagen, inte fullt ut kunnat genomföra planerade aktiviteter¹⁶.

Sidas kärnstöd till FN:s kontor för mänskliga rättigheters landkontor i Kambodja har under 2019 bidragit till stärkt kapacitet och kunskap hos både staten och civilsamhället kring rapportering av

11. Raoul Wallenberg Institute, insatsnummer 51100039, Annual Narrative Report 2018 (30 July 2019), sid 19.

12. Raoul Wallenberg Institute, insatsnummer 51100039, Annual Narrative Report 2018, sid 15.

13. Raoul Wallenberg Institute, insatsnummer 51100039, Annual Narrative Report 2018, sid 24.

14. Diakonia, insatsnummer 10117, Annual Report 2018 (28 June 2019) sid 6 och 13.

15. Diakonia, insatsnummer 10117, Annual Report 2018, sid 57.

16. Diakonia, insatsnummer 10117, Annual Report 2018, sid 27

mänskliga rättigheter till olika FNs olika mänskliga rättighetsmekanismer.¹⁷ En ny brottmålsdatabas har introducerats inom ramen för Sidas stöd och implementerades framgångsrikt under 2018. FN: s kontor för mänskliga rättigheter noterade genom introduktion av databasen en förbättrad tillgång till information för allmänheten, fler fall infördes, och ett stärkt ägarskap för verktyget¹⁸. MR-kontoret arbetar med både rättighetsbärare och ansvarstagare för att stärka skydd, efterlevnad och respekten för mänskliga rättigheter samt rättstatens principer. OHCHR arbetade också aktivt med tekniskt stöd till och som facilitatör i dialogen mellan regeringen och civil samhället kring diskussion om förändringar i lagstiftningen kring civilsamhällsorganisationer (LANGO)¹⁹.

3.1.4 Mål 1.4 Stärkt ansvarsutkrävande och stärkt respekt för rättstatens principer inom ramen för Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia (ECCC)

Strategimål
Portfölj

Sida har under flera år stött röda khmertribunalen (Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia, ECCC) i nära samarbete med UD-FMR samt svenska representationen vid FN i New York. I augusti 2019 gick en av de åtalade, Nuon Cheas, bort och högsta domstolskammaren meddelade kort där efter att Nuon Cheas avskrevs från den fortsatta rättsprocessen. Senare under hösten fastställde högsta domstolskammaren att domen från första instans fastställs. Det innebar att domstolen funnit att Nuon Chea gjort sig skyldig till folkmord. Det har stor betydelse för offrens upprättelse.²⁰ Sida bedömer att ECCC har förutsättningar att genomföra sitt mandat i enlighet med internationell rättspraxis. De frivilliga bidragen från det internationella samfundet är dock en fortsatt källa till osäkerhet, bland annat beroende på att tidsplanen ofta ändras. Tidsplanen för avslut har förlängts till flera givares förtret men Sveriges position är att rättsprocessen måste få ta sin tid. Ny tidsplan förutspår avslut för kvarvarande fall under 2022. Sverige fortsätter att följa utvecklingen vid ECCC och bereder ett nytt stöd till tribunalen under början av 2020. Givartrötthet kopplat till höga omkostnader för tribunalens arbete förekommer.

3.1.5 Mål 1.5 Ökat antal medborgare, särskilt unga, engagerar sig aktivt mot korruption

Strategimål

Korruptionen i Kambodja är omfattande och manifesteras på flera olika sätt i samhället. De senare åren går det att urskilja en trend att småskalig korruption som informella avgifter kopplat till att få olika typer av intyg inom utbildning, trafikpolis och liknande, successivt har minskat. Den storskaliga korruptionen, särskilt den kopplat till patron-klientstrukturer i samhället, kvarstår. Detta avspeglas även i den årliga Corruption Perception Index (CPI) där Kambodja sedan flera år ligger i botten av ASEAN-länderna. Kambodja föll någon placering i 2019 års rapport om CPI.

Portfölj

Kärnan i Sidas portfölj för att minska korruptionen i samhället är det verksamhetsstöd som ges till

17. OHCHR, insatsnummer 10947, Donor Report 2018 *Supporting UN Human Rights in Advancing*, sid 4-5

18. OHCHR, insatsnummer 10947 Donor Report 2018 *Supporting UN Human Rights in Advancing*, sid 7

19. Sidas egen notering utifrån möten med OHCHR och NGOs under hösten 2019.

20. ECCC, insatsnummer 51100096, Report Case File Dossier ~ 002 19 09 2007 ECCC SC, , sid 28

Transparency International Cambodia (TIC) inom ramen för det EU-delegerade programmet Partnership for Accountability and Transparency (PAT). TIC arbetar strategiskt med att både öka medborgares efterfrågan på korruptionsbekämpning samt statliga institutioners förmåga och vilja att öka sin transparens och ansvarsutkrävande och därmed minska utrymmet för korrupt beteende. TIC fokuserar särskilt på att engagera ungdomar i sitt arbete.

3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt, med fokus på god utbildning och ökad sysselsättning

3.2.1 Mål 2.1 Ökat antal flickor och pojkar i det formella skolsystemet har slutfört utbildningen med grundläggande kunskaper och färdigheter

Strategimål

Stora framsteg har gjorts inom grundskolan det senaste årtiondet, framför allt de senaste sex åren då utbildningsministeriet har genomfört en omfattande reformagenda, framförallt för grundskola och gymnasium. Högre utbildning har vuxit mycket starkt, i antal studenter liksom i institutioner. Yrkesutbildning och utbildningens relevans för yrkeslivet har inte getts samma prioritet och därmed inte utvecklats i samma takt. Nästan alla barn har tillgång till grundläggande skolgång. Pojkar och flickor från nationella minoritetsgrupper möter fortfarande utmaningar vad gäller tillgång till utbildning och inlärande. Ökad användning av flerspråkig undervisning har dock haft en stark positiv inverkan.²¹ Flickors avhopp från grundskolan har avtagit medan pojkar i ökande utsträckning hoppar av, såväl på grundskole- som gymnasienivå. Forskning visar på framförallt två olika orsaker till detta: Den ena är att pojkar i större utsträckning än flickor får upprepa samma årskurs flera gånger och blir därför överåriga när de kommer till högre årskurser. Den andra orsaken är att byggboomen i ökande utsträckning erbjuder pojkar möjligheter till okvalificerade arbeten.²² Sammanfattningsvis kvarstår stora utmaningar inom utbildningsområdet. Fortsatta satsningar inom området bedöms därför som angeläget.

Portfölj

Den svenska insatsportföljen består i stort av tre stora insatser,: ett direktstöd till alla offentliga skolor från förskole- till och med gymnasienivå, bidrag till en givargemensam fond för kapacitetsuppbyggnad inom utbildningssystemet och samverkan med UNICEF om inkluderande utbildning. Det direkta stödet till offentliga skolor, School Improvement Fund (SIF), har varit ett tillägg till den statliga skolfinansieringen. Sveriges bidrag har medfört att den kambodjanska statens bidrag till offentliga skolor har fördubblats på fyra år. Det svenska bidraget har också varit en viktig del i decentralisering, från central nivå till lokal nivå inom utbildningsväsendet, eftersom det har medfört ett ökat utrymme för lokala beslut om användning av medlen²³. Insatsen har skapats och genomförts i nära samarbete med olika biståndsgivare, framför allt EU inom den Europeiska gemensamprogrammeringen i

21. Cambodia Internal MoEYS Performance and Completion Tracking: Analysis 2018 Primary, Lower and Upper Secondary Education Analysis. ITAD, David Quinn, 2019.

22. Why are Boys Leaving Lower Secondary School Early in Cambodia? UNICEF, Ilona Hamilton and Sunjum Jhaj, 2019.

23. Performance Budgeting at the Primary School Level in Cambodia, NEP (NGO Education Partnership) 2018, sida 27

Kambodja. Flera utbetalningsindikatorer för EU:s sektorstöd till utbildning är direkt knutna till genomförande av SIF.

Den givargemensamma fonden Capacity Development Partnership Fund (CDPF) har varit ett gemensamt åtagande av EU, Sverige och UNICEF. Utvärderingar har visat att fonden har spelat en central roll för ökad kapacitet inom utbildningsväsendet, såväl inom den centrala förvaltningen som på decentraliserad nivå.²⁴ Den har också varit viktig i arbetet för ökad kvalitet i lärarutbildning. Det framgångsrika arbetet har lett till att såväl USAID liksom Global Partnership for Education (GPE) från och med 2018 har anslutit sig till fonden.

Stödet till UNICEF:s arbete för inkluderande utbildning har bidragit till lagstadgad rätt för minoritetsgrupper till utbildning på modersmål, liksom att staten har övertagit ansvar för flerspråkig undervisning från oberoende organisationer (VSO, Plan och Care) i provinserna Rattanakiri och Mondulakiri²⁵. UNICEF:s riktade studiebidrag till barn från minoritetsgrupper har lett till att en ökad andel av dessa fullföljer grundskolan och i ökad utsträckning fortsätter till högre stadier.²⁶ Hälften av dessa studenter är flickor.²⁷ UNICEF har också arbetat med olika insatser för ökad föräldraförståelse för samt medverkan i utbildning. 2019 påbörjade Sida ett pilotprojekt för forskningssamarbete med Royal University of Phnom Penh med fokus inledningsvis på naturvetenskap och matematik. Avtalet för denna pilotfas täcker perioden 2019 - 2022 och engagerar flera svenska lärosäten.

3.2.2 Mål 2.2 Ökat antal unga människor har användbara kunskaper och färdigheter för arbetslivet

Strategimål

Bristen på relevant yrkeskunskap liksom bristen på allmänbildning utgör ett hinder för ekonomisk och samhällslig utveckling. En stor andel av de ungdomar som genomgår hela den nioåriga grundskolan uppnår inte lägsta kunskapsnivån i vare sig läsning eller matematik. Ett flertal av de elever som genomgår gymnasieutbildning har inte tillräckliga kunskaper och färdigheter för att kunna bli anställda eller starta egna företag. Endast ett fåtal elever väljer grundläggande yrkesutbildningar och dessa håller genomgående låg kvalitet. På eftergymnasial nivå läser endast en liten men ökande minoritet studenter tekniska eller naturvetenskapliga ämnen. En viktig anledning till detta är att ungdomar fortfarande inte har kunskap om arbetsmarknadens behov samt brist på samverkan mellan näringsliv och utbildningsinstitutioner

Portfölj

Sverige har under två insatsperioder bidragit till att den kambodjanska National Employment Agency (NEA) har kunnat bygga upp ett informationssystem om arbetsmarknaden i samverkan med den svenska Arbetsförmedlingen. Under 2019 påbörjade Arbetsförmedlingen ett samarbete med Finska Kyrkans Utlandshjälp och det kambodjanska utbildningsministeriet samt NEA för att bygga upp ett system för studie- och yrkesvägledning för gymnasieskolan. Inledningsvis bedrivs programmet i tre av

24. Outcome Evaluation of the Education Capacity Development Partnership Fund (CDPF) - Phase I and II. Final Report. Lattanzio Advisory SpA 2018. Sida 10

25. Independent Evaluation of the Multilingual Education National Action Plan in Cambodia. UNICEF Feb 2019. Sida 37
26. Country-led Evaluation of the National Education Scholarship Programmes in Cambodia, Oxford Policy Mangement 2019, sida 35

27. Equity Focused Primary Scholarship Framework, UNICEF, December 2018. Sida 8

landets 25 provinser. Genom stöd till kvalificerad information och yrkesvägledning, samt ökad kunskap om arbetsmarknaden och sambandet mellan utbildningsvägar och anställningsbarhet bland ungdomar, förväntas det svenska stödet bidra till att en ökande andel ungdomar i framtiden söker sig till yrkesrelevanta utbildningar.

Sida ingick i slutet av 2018 ett nytt direkt avtal med BBC Media Action med syfte att stödja unga människor att skapa sina egna karriärsmål och stärka deras planering för att nå sina karriär- och sysselsättningsmål. Genom att stärka ungdomars förmåga att formulera och arbeta mot utsatta mål ska projektet bidra till ökad förståelse för vilka livsmöjligheter som finns tillgängliga och skapa förutsättningar för unga människor att uppfylla sina fulla potential både ekonomiskt och socialt. Projektet har under 2019 bidragit till ökad tillgång, genom kvalitativ forskning²⁸ och teknik²⁹, till kunskap om hur ungdomar använder sociala medier samt vilka hinder som ungdomar upplever när de söker bättre arbetstillfällen. Den samlade informationen har bidragit till manus och dramatisering av tio avsnitt som ska sändas på kambodjansk tv första kvartalet 2020. Programmen riktar sig till ungdomar i åldrarna 15-24 år och ska ge dem ökad kunskap och förståelse för hur de kan påverka sina egna livs- och arbetsval³⁰.

Sverige har fortsatt stött uppbyggnad och konsolidering av en kvalificerad yrkesutbildning inom besöksnäringen, Academy of Culinary Arts – Cambodia (ACAC). Detta är den första kvalificerade yrkesutbildningen i landet och är en modell för offentligt-privat-samarbete inom yrkesutbildning³¹.

3.2.3 Mål 2.3 Förbättrad dialog mellan arbetsmarknadens parter och bättre former för konfliktlösning på arbetsmarknaden

Strategimål

Den största oron hos ILO, fackförbund och civilsamhällesorganisationer relaterat till arbetsrätt och de återkommande konflikterna på arbetsmarknaden vilket främst berott på hinder att bilda representativa fackföreningar som kollektivt kan förhandla om lön och anständiga arbetsvillkor. Enligt civilsamhälls- och fackföreningsrepresentanter har regeringen antagit lagstiftning som begränsar föreningsfriheten och felaktigt använt dessa lagar för att undergräva det civila samhället, inklusive fackföreningar. 2016 års fackföreningslag var ett försök från regeringen att råda bot på en splittrad arbetarrörelse och ökande konflikter mellan arbetsmarknadens parter. Lagen hamnade i strid med bland annat ILO-konvention 87, som Kambodja har ratificerat, angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten. Den lagändring av fackföreningslagen som utfärdades i början av 2020 lever inte heller upp till internationella konventioner. Fackföreningslagen bedöms fortfarande som diskriminerande och begränsande då den inte omfattar alla arbetare i Kambodja samt inte ger rätten för alla att bilda eller gå med i en fackförening.

Global Deal har under 2019 diskuterats med representanter från det kambodjanska arbetsministeriet vid flera tillfällen – bland annat vid MR-dialogen i Stockholm i oktober samt vid ett möte på ambassaden i samband med besök av chefen för svenska Union to Union i december. Det finns ett intresse för Global Deal-initiativet men det är oklart hur det fortsatta engagemanget från Kambodjas

28. Klahan9 Phase 3, insatsnummer 12818, From Dreams to Action, Annual Report 2019, sid 5

29. Klahan9 Phase 3, insatsnummer 12818, From Dreams to Action, Annual Report 2019, sid 8

30. Klahan9 Phase 3, insatsnummer 12818, From Dreams to Action, Annual Report 2019, sid 3

31. Cambodia Export Diversification and Expansion Program (CEDEP)-Part II: Cassava, Marine fishery Products, Academy of Culinary Arts-Cambodia (ACAC), Program Evaluation. Enhanced Integrated Framework (EIF), 2018. Sida 22

regering kommer att se ut. I februari 2020 hölls ett högnivåmöte i Paris där Kambodjas arbetsminister deltog.

Portfölj

Sida ingick i början av 2019 ett nytt treårsavtal med Arbitration Council Foundation (ACF). Nedgången i antalet ärenden som skiljedomsinstitutet Arbitration Council (AC) hanterar är en konsekvens av den nya fackföreningslagen från 2016, vilken anger att det bara är den mest representativa fackföreningen på en arbetsplats som kan vända sig till AC för skiljedom. Sammantaget har drygt 300 000 (varav 80% kvinnor) arbetares situation påverkats av ACs medlingsuppdrag under perioden 2014-2018³². AC är av arbetsmarknadsparterna en uppskattad institution, och det faktiska antalet medlingsärenden som hanterats under 2014-2018 perioden var 781 där 75% av fallen uppnådde framgångsrika lösningar³³. AC genomför också kompetensutveckling för arbetsmarknadens parter. En extern utvärdering av programmet 2014-2018 visar att AC har bidragit till parternas ökade kunskap om rättigheter och medlingsförfarande³⁴. Institutionell integritet är även en viktig del av ACs arbete i syfte att förstärka förtroendet hos berörda aktörer och säkerställa en långsiktig hållbarhet i ACs medlingsarbete. 77% av fackföreningar och arbetsgivarorganisationer rapporterade att medlingsförfarandet var trovärdigt och effektivt, och 71% meddelade att medlingsbesluten var av god kvalitet³⁵. Sida kommer under den nuvarande avtalsperioden speciellt följa upp ACFs jämställdhetsarbete då det inte genomsyrar hela deras verksamhet och behöver stärkas.

3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

3.3.1 Mål 3.1 Ökad motståndskraft mot klimatförändringar på lokal nivå samt förstärka nationella system, höja kapaciteten för Kambodjas klimatrespons, bidra till ett klimatreilient, jämlikt, grönare, uthålligt och kunskapsbaserat samhälle

Strategimål

Kambodjas förvaltning av naturresurser är svag. Under de senaste fem åren har trenden vad gäller avskogning inte vänts och effekterna nedströms av den stora utbyggnaden av vattenkraft uppströms längs Mekongfloden ännu inte helt slagit igenom. Men redan nu kan man tydligt se hur uppdämningen minskar mängden slam i Mekong. Kambodjas vattenbaserade ekosystem, som täcker 30 procent av landets yta samt skogsområden, bidrar väsentligt till BNP och till livsmedelsförsörjningen och utgör till stor del försörjningsmöjligheter för de fattigare i landet. Naturförstörelse orsakat av ekonomisk aktivitet har bidragit till minskad bördighet inom jordbruket, lägre produktivitet inom fiskerieringen samt haft negativ inverkan på skydd mot översvämning. Ökad miljöförstörelse och klimatförändringar kan komma att innebära konfliktrisker i lokalsamhällen.

32. Arbitration Council Foundation, insatsnummer 10816, Final Narrative Report 2014-2018, sid 10

33. Arbitration Council Foundation, insatsnummer 10816, Final Narrative Report 2014-2018, sid 10

34. Arbitration Council Foundation: insatsnummer 10816, Final Narrative Report 2014-2018, sid 7

35. Arbitration Council Foundation: insatsnummer 10816, Final Narrative Report 2014-2018, p. 8

Revidering av lagstiftning rörande skogs- och fiskelagen på fackministerienivå har förberetts men beslut har ännu inte fattats av inrikesministeriet. Skogsministeriet gör bedömningen att ett självfinansierande system för skogshantering i lokalsamhällen är en förutsättning för långsiktigt hållbar utveckling. Den kambodjanska staten har visat vilja till restaurering av skogsmark, god styrning och uppföljning på marker som tidigare fördelats till ekonomiska landkoncessioner. Till viss del har denna typ av mark överförs till lokalsamhällen. Numera bedrivs dock jordbruk på denna mark då allt värdefullt virke redan avverkats. Antalet ekonomiska landkoncessioner har under de senaste åren gått ner från 330 till 229.

Avfallsfrågan är allt mer alarmerande, framför allt i Phnom Penh men även i andra städer. I dag finns enbart deponi för avfall och ingen sortering av exempelvis organiskt avfall (ca 50%), plast (20%) eller textilavfall, återvinning eller återanvändning av avfall.

Det svenska samarbetet syftar till en ökad förståelse kring klimatfrågan, liksom ökad kunskap om hur man på central nivå kan höja kapaciteten för klimatrespons. På lokal nivå syftar samarbetet till att minska de negativa effekterna av klimatförändringar och hantera påföljande negativa konsekvenser såsom översvämningar och torka bland utsatta och marginaliserade grupper och därmed göra dem mer motståndskraftiga.

Portfölj

Portföljen består av fyra insatser, Cambodia Climate Change Alliance (CCCA), UNCDF och BBC Media Action, samt miljö och klimat insats med UNDP (BESD).

Insatsen CCCA är samfinansierad med EU och UNDP och fas 2 tog slut i juni 2019³⁶. Programmet har utvärderats och rekommendationerna förts in i programdokumentet för fas 3. EU har slutit avtal gällande fas 3 medan Sida avvaktar ny strategi. CCCA har ännu så länge bidragit till att klimatfrågan är integrerad i fem ministeriers planering, budgetering och policyformulering. Detta innebär ett väsentligt framsteg för integrering av klimatfrågan institutionellt. En ny kunskapsplattform rörande klimatförändring lanserades under 2019. Kambodja fick sin första ackreditering, National Sub-Committee for Democratic Development Secretariat NCDD-S, till den Gröna klimatfonden i november. Ackrediteringen innebär att Kambodja kan få tillgång till finansiering av klimatinvesteringar i lokalsamhällen.

Syftet med stödet till BBC Media Action insats är att kommunicera klimateffekterna på ett begripligt sätt för breda befolkningsgrupper³⁷. TV-serien ”Don’t wait for rain” i tolv avsnitt visades mellan januari och maj och ger konkreta exempel på hur bybefolkningar på ett enkelt sätt kan förbättra sin förmåga att hantera klimatrelaterade katastrofer såsom översvämningar och torka. Totalt räknar man med att över 4 miljoner människor nåtts av informationen och ca 1,5 miljoner har sett informationen på Facebook. Den populäraste episoden handlade om plast och nådde närmare en halv miljon tittare. En episod om hur man skyddar sig mot blixtnedslag nådde mer än 172 000 personer.

Insatsen Building an Enabling Environment for Sustainable Development (BESD) har tagit fram en studie för policyrekommendationer för betalning för ekosystemtjänster, genomfört en

36. Cambodia Climate Change Alliance – Phase II FINAL PROJECT REPORT United Nations Development Programme Cambodia 01-07-2014 – 30-06-2019

37. Neighbours Together: supporting the testing and uptake of new techniques for resilience and adaptation in rural Cambodia. NARRATIVE REPORT 2019 & SUMMARY OF PROJECT ACHIEVEMENTS

luftkvalitetsmätning för mindre förbränningsugnar hos ett antal textilfabriker i avsikt att se om det går att använda textilavfall i stället för ved vid produktion av ånga, samlat relevanta deltagare till ett nationellt forum kring plast mm. BESD har också bistått regeringen i framtagandet av en policy för cirkulär ekonomi där avfallsmängden kan minskas, återanvändas och återvinnas.

3.3.2 Mål 3.2 Ökad samverkan mellan medborgare och lokala förvaltningar för ett hållbart nyttjande av naturresurser

Strategimål

Syftet med delmålet är minskad sårbarhet för klimatförändringars effekt på människor och system (naturliga och sociala) i de mest sårbara distrikten. Avsikten är att utsatta samhällen ska bli bättre skickade att planera och genomföra investeringar samt att de administrativa systemen i distrikten ska stärkas i hanteringen av utökad finansiering i det fall att Kambodja ackrediteras för global klimatfinansiering.

Portfölj

Genom stöd från CCCA blev NCDD-S ackrediterade till Gröna Klimatfonden i november 2019. Detta innebär att den lokala förvaltningen nu via NCDD-S kan ansöka om stöd för klimatåtgärder inom den lokala förvaltningen.

Forum Syd (FS)³⁸ genomför ett program till stöd för inhemska enskilda organisationers verksamhet som bidrar till minskad miljöförstöring i lokalsamhällen. Efter en genomlysning och revision återupptogs samarbetet i oktober 2018, med tolv av tidigare fem partnerorganisationerna. I april suspenderades samarbetet med ytterligare en organisation då det framkom oegentligheter i samband med revision. Antalet samarbetsparter är nu 11 som i sin tur samarbetar med 26 organisationer. Under året har Forum Syds arbete inom projektet Green Ownership fortsatt i 18 provinser inom tre sektorer nämligen land/urbefolkning, skog/områden under community protection samt fiske. Knappt 200 gräsrotsorganisationer integrerade sina Community Action Plans (CAPs) i den lokala förvaltningens planer. Ca 30% av ledarskapspositionerna i samhällskommittéerna i byarna är besatta av kvinnor. I november genomfördes en Outcome Harvesting 2017-2019 för att samla in resultat och en slutlig utvärdering ska vara klar under början av 2020. Forum Syd har skrivit under två Memorandum of Understanding med miljöministeriet och utrikesministeriet vilket gör att organisationen nu följer gällande lagstiftning för internationella enskilda organisationer.³⁹

4. Implikationer för innevarande strategiperiod

Sveriges Resultatstrategi för Kambodja 2014-2019 förlängdes i slutet av 2019 med ett år. Portföljen bedöms väl sammansatt i förhållande till strategins mål där insatsernas sammansättning rymmer synergier mellan de olika målområdena. Under strategiperioden har en hög grad av nyttjandenivå uppnåtts trots de senaste årens politiska bakslag. Detta har uppnåtts genom en aktiv portföljplanering. En utgångspunkt för planeringen för 2020 har varit att åstadkomma en möjlighet till ett omtag i samband med att regeringen fattar beslut om en ny strategi för utvecklingssamarbetet med Kambodja. Ett flertal parter har avtal som avslutades i december 2019. I och med att strategins giltighetstid nu förlängts till att omfatta 2020 kommer ambassaden att ingå avtal med dessa parter inom ramen för det

38. Mailväxling med FS landchef 20200124.

39. Mailväxling Forum Syd 20200124

regelverk som styr utvecklingssamarbetet, dvs 25/50% regeln. Förändringsteorin för den nya strategin kommer därmed att skjutas något på framtiden.

5. Bilaga 1 Programme for Accountability and Transparency (PAT)

3.2.2 EU-delegering: Ökad effektivitet och öppenhet i det statliga finansiella styrsystemet samt förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande från allmänhetens, de folkvaldas och statsförvaltningens sida

Strategimål

Kambodjas reform för offentlig finansiell styrning (OFS) genomförs på ett tillfredsställande sätt. Fokus i reformen är införandet av ett så kallat "Financial Management Information System" till fackministerierna samt att dessa även ska planera och följa upp sin budget utifrån ett programperspektiv (sk program-budgeting). Finansministeriet har de senare åren ökat öppenheten och publicerar idag ett stort antal budgetrelaterade dokument på sin hemsida, vilket har resulterat i en tydlig uppgång i 2017 års Open Budget Index. Finansministeriet har låtit göra två kortare filmer om sitt arbete generellt och mer specifikt om OFS-reformen. Dessa har lagts ut på Youtube. Skatteuppbörden har fortsatt att öka under 2018 och är nu uppe i 21,54 procent av BNI (finns ännu ej uppgift för 2019). Det möjliggör väsentliga budgetökningar inom prioriterade sektorer. Resursfördelningen inom statsbudgeten bedöms som fattigdomsinriktad.

Portfölj

Det svenska bidraget inom OFS-reformen är det EU-delegerade "Partnership for Accountability and Transparency" (PAT) där EU har delegerat MEUR 7 till Sida under perioden 2017-2019. Detta program kompletterar EU:s sektorbudgetstöd till OFS-reformen genom att stärka de nationella institutioner och aktörer som är grundläggande för ett lands ansvarsutkrävande mekanismer samt för att förbättra kvaliteten på statistik och öka skatteintäkter. Som en del av EU:s fortsatta stöd till OFS-reformen för perioden 2020-2022 planeras en andra fas av det komplementära programmet, PAT II. Denna fas fokuserar på ansvarsutkrävande mekanismer och har anpassats för att återspegla erfarenheter, resultat och lärdomar från den första fasen samt de förändrade omständigheterna i det kambodjanska sammanhanget. EU har delegerat MEUR 5 för denna period⁴⁰. Portföljen bedöms relevant och bidrar till förändringar i linje med målet.

National Institute of Statistics (NIS) har sedan flera år genomfört en årlig hushållsundersökning med stöd från SCB, vilken har finansierats av Sida. Utöver hushållsundersökningen har NIS med SCB:s hjälp reviderat och moderniserat metoderna för framtagandet av nationalräkenskaperna. Utökad tillgång till, och användande av, en större mängd data är uppenbar, med resultat hämtade från bland annat the Cambodia Socio-Economic Household Survey data, Interim Economic Survey data och Economic Census. Dessutom har större fokus lagts på genderstatistik, och NIS har uppdaterat boschyren om Män och Kvinnor i statistik. Däremot kan NIS:s organisatoriska svagheter innebära en utmaning. SCB kommer att ägna större uppmärksamhet åt denna utmaning under PAT II. Initiativ för

40. Sida: Action Document; Partnership for Accountability and Transparency in Cambodia 2020-2022 (October 2019), sid 3.

att förbättra givarsamordningen och hitta överenskommelse mellan givarna kommer att genomföras för att stödja specifika undersökningar eller datainsamling och den institutionella förstärkningen av NIS⁴¹.

Viktiga komponenter i att öka skatteintäkter, särskilt för att beskattningen ska kunna ske frivilligt, är att både företag och medborgare ges tillförlitlig information om skattelagstiftning och former för uppbörd. Med Skatteverkets stöd har General Department of Taxation (GDT) från januari 2017 etablerat ett ”call-centert” dit skattebetalare (anonymt) kan vända sig via telefon eller chatt för att få expertråd kring skattefrågor. Samma service och behandling ska ges till alla skattebetalare. Detta är ett viktigt steg för att gradvis öka skattebetalarnas förtroende för skattesystemet samt öka nivån på frivillig efterlevnad. Jämställdhetsperspektivet har även tillämpats i en studie av medborgarnas attityder och uppfattning om GDT och skattesystemet. GDT har med stöd från Skatteverket gjort en förhandsstudie kring hur en framtida personbeskattning kan/bör se ut i Kambodja. Eftersom personbeskattning är en del av finansministeriets nya framtagna strategi för ökade skatteintäkter är det ett ytterst relevant område för samverkan, vilket utgör en viktig strategi i PAT II⁴².

En viktig ansvarsutkrävande institution är parlamentet. I många länder, och så även i Kambodja, saknar parlamentarikerna tillräckliga kunskaper i budget- och revisionsfrågor för att kunna uppfylla sin granskande funktion. Det är därför viktigt att det finns en oberoende och kompetent utredningstjänst som kan förse parlamentariker (oberoende av deras partitillhörighet) med tekniskt underbyggda och politiskt neutrala analyser. I Kambodja jobbar den enskilda organisationen Parliamentary Institute of Cambodia (PIC) med att bland annat stärka utredningstjänstens analytiska kapacitet och förmåga att bedriva forskning. Inom ramen för PAT-programmet utbildades personalen från utredningstjänsten i finansiell- och makroekonomiska frågor för att kunna ta fram underlag kopplade till makroekonomi, budget, revision osv. Eftersom det är svårt för PIC att förbli opartiskt och att strategiska planen är för närvarande under revision kommer Sida att vänta på resultatet av denna process innan ett nytt stöd övervägs inom PAT II⁴³.

Varje år görs en oberoende analys av statsbudgeten av en grupp civilsamhällesorganisationer där Sidas samarbetspartner TIC ingår. Denna analys delas med finansministeriet, parlamentet samt medborgare i strävan att öka medborgarnas kunskap och vilja att engagera sig i budgetfrågor och aktivt efterfråga information från staten och därmed förbättra ansvarsutkrävandet⁴⁴. TIC:s strategi är att bilda partnerskap med både statliga institutioner och medborgare, vilket har bidragit till minskningen av småskalig korruption de senaste åren. Inom ramen för PAT I har TIC hjälpt regeringen att skapa en app som visar avgifterna för olika offentliga tjänster. TIC gjorde även en undersökning under PAT I kring medborgares uppfattning om, och attityd till, budgettransparens och deltagande i budgetfrågor. Undersökningen visade att det finns ett stort intresse bland medborgarna att delta i budgetprocessen, vilket ledde till organiseringen av olika fora för att inleda dialog mellan medborgare och lokala myndigheter. Sådana fora planeras fortsätta under PAT II. TIC har även etablerat riktlinjer för att integrera jämställdhetsperspektivet i sin strategi. TIC ska förbli en central partner i denna nya fas och erhålla betydande finansiering⁴⁵.

41. Sida: Action Document; Partnership for Accountability and Transparency in Cambodia 2020-2022, sid 5.

42. Sida: Action Document; Partnership for Accountability and Transparency in Cambodia 2020-2022, sid 5-6.

43. Sida: Action Document; Partnership for Accountability and Transparency in Cambodia 2020-2022, sid 6-7.

44. Transparency International Cambodia “Collective Actions for Transparency and Integrity (CATI)” Annual Report 2018 (2019) sid 7.

45. Sida: Action Document; Partnership for Accountability and Transparency in Cambodia 2020-2022, sid 7-8.